

ul. Umultowska 89 D, 61-614 Poznań, Collegium Historicum UAM

Poznań, 22.10. 2018

Minister Jarosław Gowin
Wiceprezes Rady Ministrów
Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego
Warszawa, ul. Wspólna 1/3

Wielce Szanowny Panie Ministrze,

całe polskie środowisko nauk etnologicznych/antropologicznych reprezentowane przez **Komitet Nauk Etnologicznych PAN** oraz **Polskie Towarzystwo Ludoznawcze** wyraża stanowczy protest przeciwko likwidacji „etnologii” jako samodzielnej dyscypliny naukowej.

Stanowisko to wspierają także **wszystkie** działające na naszych uniwersytetach **instytuty i katedry „etnologii i antropologii kulturowej”** (tj. na UW, UJ, UAM, UŁ, UMK, UŚ, UW_r, UG), a także **Instytut Archeologii i Etnologii PAN**. Swą dezaprobatę względem nieoczekiwanego usunięcia „etnologii” z nowe listy zaakceptowanych dyscyplin wyraziły także rady naukowe oraz dyrektorzy instytutów etnologii i antropologii kulturowej na UAM i UJ kierując na ręce Pana Ministra oddzielne pisma w tej sprawie wraz z podzielanym przez nas merytorycznym uzasadnieniem.

Nasze stanowisko jest konsekwencją wprowadzenia nowej klasyfikacji dziedzin i dyscyplin towarzyszącej tzw. Konstytucji dla Nauki, w której to **etnologia została arbitralnie włączona do zespołu „nauk o kulturze i religii”** i w ten sposób zniknęła jako samodzielna dyscyplina. W tym sztucznym zespole nauk etnologia połączona została z kulturoznawstwem i religioznawstwem, a więc z dyscyplinami, których specyfika badawcza, narzędzia interpretacyjne oraz pola zainteresowań są z gruntu odmienne od naszej dyscypliny.

Pragniemy zwrócić uwagę na fakt, że jednym z **istotnych punktów odniesienia**

nowej polskiej klasyfikacji nauk był system opracowany przez OECD. W ramach tego międzynarodowego podziału dyscyplin **etnologia (wraz z antropologią)** występuje jako **autonomiczna dyscyplina badawcza zaliczona do obszaru nauk społecznych**. Jest to niekwestionowany dowód międzynarodowego uznania samodzielności i odrębności naszej dyscypliny (nazywanej w jednych krajach etnologią, a w innych antropologią). Tymczasem **nowa klasyfikacja MNiSW w drastyczny sposób odchodzi w tym punkcie od klasyfikacji OECD i doprowadza do faktycznej likwidacji „etnologii”**.

Ta **administracyjna decyzja**, niewiele mająca wspólnego z rzeczywistością, ugruntowaną w międzynarodowej tradycji i praktyce pozycją etnologii/antropologii w strukturze nauk, **została przyjęta przez nasze środowisko z wielkim wzburzeniem i zaniepokojeniem o dalszy rozwój etnologii**. Jednocześnie wzbudziła ona w nas **gorzkie reminiscencje związane z analogiczną likwidacją etnologii** (uznanej za naukę „burżuazyjną”) w **epoce stalinowskiej**, kiedy to nasza dyscyplina, w myśl marksistowskiej doktryny, została arbitralnie włączona w obręb „historii kultury materialnej”.

Tymczasem **etnologia/antropologia stanowi zarówno w Polsce, jak i na świecie jedną z podstawowych nauk społeczno-humanistycznych**, której współczesny profil uformowany został przez naszego wybitnego rodaka – Bronisława Malinowskiego. Etnologia, sięgająca swymi tradycjami XIX w., w latach II RP **obecna była na wszystkich polskich uniwersytetach już od 1919 r.**, gdyż uważana była za dyscyplinę **szczególnie ważną dla umocnienia tożsamości narodowej oraz ochrony kulturowego dziedzictwa naszego kraju**.

Współcześnie **etnologia polska zyskuje coraz większe uznanie na arenie międzynarodowej**, włączając się w ważne programy europejskie oraz podejmując własne, oryginalne badania na wszystkich kontynentach. Jednym z przejawów umacniającej się pozycji polskiej etnologii na tle światowym jest ostatnia **decyzja Międzynarodowej Unii Nauk Antropologicznych i Etnologicznych (IUAES) oraz Światowej Unii Antropologicznej (WAU)**, aby w 2019 r. zorganizować na uniwersytecie w Poznaniu kolejny światowy kongres (a pierwszy w Polsce) **pod znaczącym hasłem „World Solidarities”**. Bardzo przykrym paradoksem będzie przebieg tej wielkiej międzynarodowej imprezy w kraju, w którym etnologia/antropologia – jako dyscyplina o niekwestionowanej pozycji na świecie – została właśnie usunięta z listy oficjalnych dyscyplin.

Uważamy, że **likwidacja „etnologii/antropologii” w Polsce jako samodzielnej dyscypliny naukowej znacznie utrudni dalszą współpracę międzynarodową** i z pewnością oddali nasze środowisko od głównego nurtu tej bardzo dynamicznie rozwijającej się na świecie nauki, która podejmuje dziś ważne problemy współczesnych przemian o charakterze globalnym (takie jak migracje, kontakty międzykulturowe, problemy mniejszości, transformacje społeczno-kulturowe itp.). Spowoduje to w rezultacie **efekt przeciwny do intencji stojących za wprowadzoną reformą**, której celem jest zmniejszenie dystansu między nauką krajową a światową czołówką, sprzyjanie wzrostowi jej kompatybilności z nauką europejską i globalną i tworzenie narzędzi do skutecznego przezwyciężania dotychczasowych barier. W tak wyznaczonym kierunku podążała dotychczas również polska etnologia/antropologia, jako dyscyplina dobrze rozpoznawalna i

zwiększająca swój ciężar gatunkowy na arenie międzynarodowej.

Kierując się zatem uzasadnioną obawą o dalszy rozwój „etnologii/antropologii” i jej pozycję międzynarodową **zwracamy się do Pana Ministra**, wyposażeni w silny mandat całego środowiska polskich etnologów i antropologów, **ze stanowczym postulatem, umieszczenia etnologii i antropologii w nowo przyjętej klasyfikacji dziedzin i dyscyplin naukowych jako samodzielnej dyscypliny naukowej**. Taka **nowelizacja** będzie z jednej strony legitymizowała specyfikę i pozycję naszej dyscypliny, usytuowanej na pograniczu nauk społecznych i humanistycznych, z drugiej **będzie bezpośrednio nawiązywać do klasyfikacji OECD, a więc do obecnie obowiązujących standardów międzynarodowych**.

Przewodniczący Komitetu Nauk Etnologicznych PAN

Aleksander Posern-Zieliński

Członek-korespondent PAN i PAU

Prezes Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego

Prof. dr hab. Michał Buchowski

Stanowisko KNE i PTL popierają:

Dr hab. Maciej Ząbek prof. UW

**Dyrektor Instytutu Etnologii i Antropologii
Kulturowej Uniwersytetu Warszawskiego**

Dr hab. Anna Malewska-Szałygin

**Przewodnicząca Rady Naukowej Instytutu
Etnologii i Antropologii Kulturowej
Uniwersytetu Warszawskiego**

Dr hab. Dorota Rancew-Sikora, prof. UG

**Przewodnicząca Zarządu Sekcji Antropologii
Społecznej Polskiego Towarzystwa
Socjologicznego**